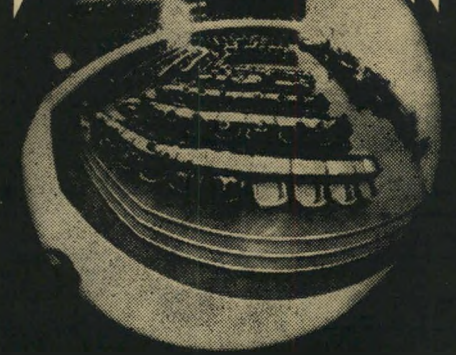

הדעות בימים

מאת אורי אבנרי

14-16 ביוני, 1971

מונולוג של האמלט

אתאר הפעם יום אחד בכנסת. בפרוטוקול הוא רשום בתור: מס' 90, מושב שני, ישיבה קצ"ז, יום רביעי, כ"ג בסיון תשל"א (16 ביוני 1971).

אפשר לומר: סתם יום של חול. הישיבה החלה בשעה 11. באתי לבניין בשעה 10.30. ה' מיוזון של חברי-הכנסת (אין זה כלל מיוזון, אלא מיסעדה לכל דבר, המשקיפה על המוזיאון ועמק המצלבה) היה ריק. רק שני אנשים ישבו בו.

בפינה אחת ישב חברי-הכנסת מנחם בגין. בפינה השנייה ישב יגאל אלון. שניהם היו עסוקים — איש ברעהו. כי כעבור חצי שעה היה בגין צריך להעלות את הצעתו לפיזור הכנסת, ואלון היה צריך להשיב. בגין מתייחס אל נאומי הגדולים כשם ששחקן גדול מתייחס להופעת-בכורה. הוא מתהלך עם הנאום, הנאום ממלא אותו. הוא אדיב ומחייך, כרגיל — אך בולט שמדו שבותיו רתוקות, והוא מצביע מרומם, כמעט מסומם. יגאל, לעומת זאת, אינו נואם מסוג זה. הוא ישב והתיי כונן לנאומו מבחינה עובדתית, והכין לעצמו ראשי-פרקים. אמנן זכרוני ואני, בפינה השלישית (יש לנו מעין "שולחן קבוע", כמו לקוחות ותיקים בבית-קפה מסורתי) הכינונו את העמדה שלנו. היא חייבה הכרעה טכסטית. אנחנו בעד עריכת בחירות חדשות — ועל כך גם החליטה בעד הצעת-החוק של בגין, יתפרש הדבר בציבור כאילו אנחנו מסכימים לטיעונו של בגין, שכל נסיגה היא בגידה. החלטנו שנחליט ברגע האחרון איך להצביע — בהתאם לנימת דבריו של בגין.

בינתיים צילצל הפעמון פעמיים (פעם רבע שעה לפני ה' מועד, כאות היכון, ופעם עם פתיחת הישיבה), ונכנסנו לאולם. הנוכחות היתה הרבה יותר גבוהה מהרגיל, כי כל הסייעות גייסו את חבריהן. לכן נכחו 80 איש, מיספר ש' אלו מגיעים, בדרך כלל, רק בהצבעות-אמון. נאומי של בגין היה כצפוי. בדרך כלל אין קוראים קריאות-ביניים לבגין, מפני שתייחסים אל נאומו כאל יצירות-אמנות. מי יקרא קריאות-ביניים למונולוג של האמלט? תשובתו של יגאל אלון היתה פרוזאית יותר. התייחס כולו קיבל צביון טכני-משפטי: האם יש ערך כלשהו לאותו מיסמך הקרוי "קחי היסוד של הממשלה", המוגש לכנסת עם בחירת ממשלה חדשה? בגין טוען שאסור לממשלה לסטות מהם. לי נדמה שטענתו מופרכת מיסודה. שהרי אותה הכנסת, הבחורה בממשלה על פי קהייסוד אלה, יכולה גם לשנות אותם. לדעתה, כל המיסמך הזה מיותר לגמרי. הוא דומה למצע-בחירות של מפלגה מימסית: איש מלבד בוחר תמים מאוד, אינו מתייחס אליו ברצינות.

מיכשולים של מילים

יגאל חזר על טענות הממשלה לגבי "הסדר זלקי", והתיי עקש לטעון שיש הבדל תהומי בינו ובין "הסדר ביניים". מדוע? "הסדר ביניים" פירושו שהוא רק שלב לקראת הסדר כולל. "הסדר חלקי" פירושו שזה עניין נפרד. אך מכיוון שהממשלה כבר הודיעה שהיא מוכנה לסגת מקו הפסקת-האש ל"גבולות הסדר כולל... האם לא מובן מאליו גרת של הסכמי-שלום — היכן ההבדל? כאן התערבתי לראשונה, בקריאות-ביניים:

יגאל אלון: כידוע, המצרים דורשים שההסדר החלקי שהם קוראים לו "הסדר ביניים", ולא ב' מיקרה — יוכר כשלב ראשון לנסיגה טוטאלית של ישראל ממרחבי סיני ומרצועת עזה... הסדר חלקי, יסיפק את שני הצדדים, יש בו משום הכשרת ה' נתאים לקראת הסדר כולל... האם לא מובן מאליו הוא שהסדר כזה יש בו שלב גדול לקראת השלום? **אורי אבנרי:** אם כן, אזלי יכול כבוד ג'ן

סתם יום של

יש כיום בציבור שלושה מחנות: ● המחנה של ארץ-ישראל השלמה, הוא מחנה המלחמה; ● המחנה של סיפוח חלקי, במידה זו או אחרת, והוא המחנה של "לא מלחמה ולא שלום", המיוצג על-ידי ה' ממשלה; ● מחנה השלום, המוכן לוותר על סיפוח שטחים בכלל תמורת שלום.

מאז הדין המדיני האחרון, ביום הרביעי האחרון, ביקרתי בשתי בירות אירופיות, וקיימתי סיורה של שיחות עם אישים שונים, לרבות מארצות ערב. אני רוצה לומר לבית שאני משוכנע יותר מאי-פעם, על סמך המודע המעורבן ביותר, שגם כיום פניה ישראלית ישירה למצריים, תוך הכעת הנכונות להמיר סיפוח-שטחים ב' שלום-אמת רשמי, עם סידורי ביטחון מתאימי מים, תישא פרי.

למרות הדיבורים על הווה פודגורני-סאדאת ושאר הה' פתחויות השונות במרחב — דבר זה לא השתנה. ניתן היום להשיג שלום בלי סיפוח שטחים. גברתי היושבת-ראש, אני סבור שהכרעה זו היא כליכך מכרעת, כליכך חשובה, כליכך היסטורית, שיש זכות לעם ישראל להביע את דעתו — אם בבחירות, אם במישאל-עם — אם הוא מוכן לנסיגה לגבולות הישנים, תמורת שלום-אמת וסידורי-ביטחון מתאימים, ואם לאו.

על העם להנחות את הממשלה בדרך של מישאל-עם, או להנחות את הממשלה החדשה שתקום אחרי הבחירות, ולתת לה יפוי-כוח ברור ללכת בדרך זו.

בניגוד לחברי-הכנסת בגין, אני משוכנע ל' חלוטין שאם תוצג שאלה זו כבירור לציבור הבחורים בישראל, תתקבל תשובה הדי-משמי עית של הריב הגדול, המעדיף שלום על שטחים.

מי רוצה לפרק מה?

ברגע שנשתיימה הצבעה זו, נטשי רוב הח'כים את ה' אולם בזרם אדיר, שהוביל למיוזון. בראשם הלך בגין, ה' זקוק לפריקת המתח אחרי נאומו. נשארנו כתרסר אנשים, לשמוע את הצעתו של מאיר אביזוהר (ע"מ), שביקש להע' ניק לראש סיעה אופוזיציונית בת 20 איש מעמד של ש' כחנתו של אביזוהר התכונה להעניק מעמד מיוחד לבגין — היחיד העומד ברגע זה בראש סיעה אופוזיציונית העולה על 20 איש (26 אנשי גח"ל — מהם 14 חרות, 12 ליברלים). היתה להצעה כולה רקע משעשע. כי ע"מ דוגל באידיאר לוגיה הבן-גוריונית של בחירות אזוריות, כדי להביא ליציר רת מישטר של שתי מפלגות גדולות. אולם ע"מ עצמה היא מפלגה קטנה, שנכנסת לכנסת רק הודות לעובדה שבן-גוריון עמד בראשה, אולם היא נטשה מזמן את מדיניות בן-גוריון (בעניין השטחים), ואין לה סיכוי להחזיק מעמד בבחירות הבאות.

מובן שאין בכנסת אופוזיציה אחת, אלא כמה וכמה סיעות מימין ומשמאל לממשלה, אופוזיציה של מלחמה ר' אופוזיציה של שלום. הנסיון להכתיר את בגין כ'ראש ה' אופוזיציה" הוא על כן מופרך, מה גם שברוב הדברים גח"ל קרוב יותר לממשלה מאשר לאופוזיציה, ועד לפני שנה היה בגין שר בממשלה, או היתה האופוזיציה הגדולה ביותר — אגודת ישראל, בעלת 4 ח'כים.

מאיר אביזוהר: ... כאשר מתנהל ויכוח מדיני, הרי הויכוח המרכזי הוא בין ראש-הממשלה לבין ראש-האופוזיציה, חברי-הכנסת בגין.

אורי אבנרי: לפני שנה היה הויכוח העיקרי בין ראש-הממשלה לבין ראש-האופוזיציה, חברי-הכנס' סת מנחם פרוש.

אדיעזר שופטק: ... מה יהיה אם הצעתך תתקבל, וגח"ל תתפרק?

מאיר אביזוהר: אצטער על כך צער רב. אני חושב שכל אחד צריך לרצות במפלגת-אופוזיציה חזקה ומלוכדת, בגח"ל מלוכדת.

ניסים אדיעזר: זה מאוד מלאכותי, מאוד מכאני.

אורי אבנרי: אנחנו תומכים בהחלט בפירוק גח"ל.

מנחם בגין: (שחזר באותו רגע עצמו לאולם, ופנה אלי): אתם בעצמכם גמרתם להתפרק? (זאת היתה עקיצה בפרשת שלום כהן. כהן עצמו לא בא לכנסת).

ישראל ישעיהו: ... קראנו בעיתונים ש' אתם (ע"מ) עומדים להתאחד עם גח"ל, אזלי מכאן תצמח הישועה.

אורי אבנרי: זה היה לפני שעזר וייצמן תקף את משה דיין.

בעד הצעת אביזוהר הצביעו אנשי גח"ל וע"מ. נגדה כל הקואליציה, המרכז החופשי (בגלל שינאתו לבגין) ואנשי. אנחנו דחיק הצבענו בעד העברת ההצעה לדיון מוקדם, מתוך גישה שכל זכות נוספת הניתנת לסיעה כלשהי ב' אופוזיציה, תהיה בסופו של דבר לטובת הדמוקרטיה וה' אופוזיציה כולה.

ראש-הממשלה להסביר לבית מדוע הוא מתנגד ל' מנחם "הסדר ביניים"? **יגאל אלון:** אני יכול להסביר... הסדר-ביניים הוא הסדר שבא במקום הסדר-הקבע.

ולהלן הסתבך בתיאורים היסטוריים שאין בהם ממש. שוב הוכח כי הממשלה מתעקשת לעיתים קרובות על מילים (כמו המילה "נסיגה", בשפתו) ללא שום בסיס גיוני. מובן שכל הסדר חלקי הוא הסדר-ביניים, וכל נסיגה בתעלה היא שלב לקראת הנסיגה שצריכה לבוא — גם לפי תפיסת ה' ממשלה עצמה — בבוא הסכמי-השלום.

אינטרמצו

ההקשבה לדברי הנואמים היתה די טובה. הטלוויזיה זיממה מן היצע, וכל הח'כים השתדלו להיראות רציניים ומרשימים.

שני ח'כים באו כשהם מרכיבים משקפי-שמש שח' רים — אבא אבן (שחזר זה עתה מאפריקה) וישראל ישעיהו, כנראה מסיבות רפואיות.

שלחתי לאבן פתק: "האם כבוד השר עודנו מוש' פע על-ידי השמש האפריקאית, או שברק טענותיו של חברי-הכנסת בגין מסנוור את עיניו?"

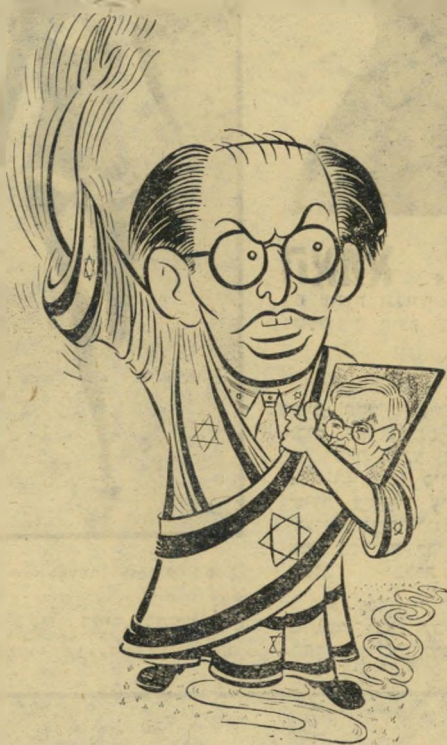
תשובתו: "כולכם נראים חיוורים במידה כזאת, ש' מתעוררת בי דאגה לבריאותכם."

קצת הוומר אינו מוזק — אבל הוא נדיר מאוד-מאוד בבניין הזה.

יש רוב לשלום

דברי בגין לא איפשרו לי להצביע בעד הצעת-החוק שלו. בהתייעצות חטופה עם זכרוני (היושב בתא-היועצים, מרחק כמה צעדים ממושב) החלטנו להימנע.

ההצבעה היתה מוזרה. רק גח"ל עצמה הצביעה בעד הצעת בגין. שאר אבירי ארץ-ישראל השלמה לא תמכו בה.

בגין (לפי זאב)

ע"מ הצביעה נגד, המרכז החופשי נמנע (בטענות שחסרו כל הגיון של ממש). ברור כי שתי סיעות אלה, שאין להן סיכוי לעבור את אחוזה-החסימה בבחירות הבאות, מתנגדות לסייום כהונת כנסת זו — וקשה לכעוס עליהן בשל כך.

נימקתי את ההימנעות של סיעתנו בדברים הבאים: אורי אבנרי: באתי היום לכנסת בהחלטה נחושה להצביע בעד הצעת-החוק של חברי-הכנסת בגין, מכיוון שיש לדעתנו, מקום לעריכת בחירות חדשות.

אולם, לא יכולנו להצביע בעד הצעה זו, לאור ההנמקה של חברי-הכנסת בגין, שפירושה היה הבעת אי-אמון בממ' שלה על רקע תביעתו לארץ-ישראל שלמה.

לדעתנו, יש צורך בהכרעה מחודשת של הציבור — אם בדרך של בחירות, אם בדרך של מישאל-עם, שאין בו כל פסול במישטר דמוקרטי, והוא נהוג במדינות דמוקרטיות.

יש לשאול את פי הציבור, לא מפני שנת' ק בלו הכרעות, כדברי חברי-הכנסת בגין, אלא מפני שיש צורך לקבל הכרעות. יש לשאול את העם בדרך זו או זו: האם אתה מעדיף שלום על שטחים, או שטחים על שלום?